

αφρός

Τετάρτη, 15 Μαΐου 2013

7:29 μμ

Σημασία:

1. σύνολο φυσαλίδων που συγκεντρώνονται στην επιφάνεια ενός υγρού
2. (συνεκδοχικά) το πάνω μέρος, η επιφάνεια ενός υγρού
3. (ειδικότερα) η επιφάνεια της θάλασσας
4. (μεταφορικά) το πιο εκλεκτό τμήμα από ένα σύνολο πραγμάτων

Ετυμολογία:

Από το αρχαίο αφρός < άνω και φέρων > ανωφερής γεν. ανωφερούς> ανωφερός > ανφρος> αφρός γιατί ανεβαίνει προς τα επάνω. Πβλ. αθρῶπος < ανω+θρῶσκω ο βλέπων επάνω

Εγκυκλοπαιδικά

Όταν δούμε από μακριά τα αφρισμένα κύματα μοιάζουν με κοπάδι λευκών προβάτων ή κατσικιών. Γι' αυτό τα μεγάλα κύματα που αφρίζουν οι αρχαίοι τα ονόμαζαν αίγες (κατσίκες). Από αυτές τις αίγες προέκυψαν πολλές λέξεις όπως αιγιαλός ο σημερινός γιαλός, αιγαίον πέλαγος, αιγιαλίτις ζώνη, το Αίγιο, ο αιγίθαλος (ένα θαλασσοπούλι), κα
Και σήμερα λεμέ ότι η θάλασσα έχει προβατάκια.
Η Αφροδίτη βγήκε από τον αφρό της θάλασσας (πβλ. Αναδυομένη Αφροδίτη).

Ξενόγλωσσα

Λατινικά

SCHUMA < ΙΕ ΣΚΟΥ > σκεπάζω, σκιά, σκούρος, σκουτάρι, σκύλλον (λάφυρο), .

Ιταλικά

schema από το Λατινικό SCHUMA ή το συνώνυμο Λατινικό SPUMA > spumante = αφρώδης οίνος. Stramia ή stummia λεγεται ο αφρός του κρέατος που βράζει.

Αγγλικά

foam, spume

Γαλλικά

écume

Εικόνες

ΕΙΚΟΝΑ 1 - Αφρισμένο κύμα

ΕΙΚΟΝΑ 2 - Αφρός γάλακτος σε καφέ καπουτσίνο

ΕΙΚΟΝΑ 3- Μπύρα με αφρό (κολάρο)

ΕΙΚΟΝΑ 4 - Κυρία αφρολουομένη

Φράσεις

βγαίνει στον αφρό

Αναδύεται στην επιφάνεια μτφ αποκαλύπτεται κάτι που πριν ήταν κρυφό ή άγνωστο, κυρίως άπατη, συννομωσία κλπ

αφρίζει απ το κακό του

Όμοια και στα Ιταλικά «Venir la schiuma alla bocca . Κατά την φάση κλιμακούμενου θυμού.

ξαφρίζω

Αφαιρώ τον αφρό από μαγειρευόμενο φαγητό.

Μεταφορικώς κλέπτω . Ειδικότερα αφαιρώ το πορτοφόλι κάποιου ανύποπτου. Αυτός που στο μεσαίωνα ξάφριζε πορτοφόλια (βαλάντια), λέγονταν βαλαντιοτόμος (πορτοφολάς ή ο λαχανάς της αργκό)

Παροιμίες

Αφρίζεις ξαφρίζεις τον παρά μου έδωσα να σε φάω θέλει.

Παράγωγα

αφρόψαρο

ψάρι που κολυμπήσει πολύ κοντά στην επιφάνεια της θάλασσας

αφρόγαλα

Γάλα κτυπημένο ώστε να αφρίσει και τοποθετημένο πάνω σε καφέ εσπρέσο. Τότε ο καφές παίρνει το χρώμα του ράσου των μοναχών καπουτσίνων που δίνει το όνομα και στον καφέ.

αφρόκρεμα

Λέγεται μεταφορικά για να δηλώσει άριστη ποιότητα ή στάθμη (πβλ Παρέστη η αφρόκρεμα της τοπικής κοινωνίας). Το αντίθετο είναι η υποστάθμη δηλαδή το κατακάθι, το ίζημα. Στον καφέ λέγεται τελφές. Το ίζημα αυτό είναι ομιλητικοτατο, λέει τα μελλούμενα.

αφρόλουτρο

Εφεύρεση των νεώτερων χρόνων. Πάσα ηθοποιός του κινηματογράφου πρέπει να εμφανιστεί να κάνει αφρόλουτρο.

Αφροδίτη

Θεά του έρωτος του Ελληνικού Δωδεκαθέου. Ονομάστηκε έτσι γιατί ανεδύθη από τον αφρό της θάλασσας της Κύπρου, γι' αυτό ονομάστηκε Κυπρίς και αναδυομένη.

Αφροδίσιος, -α

Γνωστά τα αφροδίσια νοσήματα

Αν και ορισμένα τέτοια νοσήματα παρουσιάζουν ως σύμπτωμα κάποιες εκκρίσεις, το όνομα τους δεν σχετίζεται με τον αφρό, είναι άσχετο με την υπόθεση του ποιήματος [Γαμοτράγουδο 750.18](#).

Σχετίζονται με την σεξουαλική πράξη την οποία προστάτευε η Πάνδημος **Αφροδίτη** (υπό την ιδιότητά της ως προστάτιδας **και** του επαγγελματικού έρωτα).

Αφροδίσιος όρκος

Όρκος που γίνεται από ερωτευμένους. Χαρακτηρίζονταν "μη επίποινος" (ατιμώρητος αν παραβιάσθαι). Ο ερωτευμένος θεωρείται ως μη έχων σώας τας φρενός και ίσως όχι αδίκως.

Αφρική

Η ήπειρος. Δεν βρήκα την ετυμολογία τη λέξης. Λόγω του αφρώδους κεφαλιού των κατοίκων της;

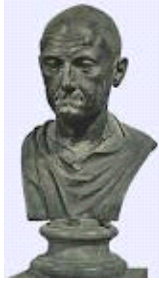
Αφροαμερικανός

Μη αυτόχθων αμερικανός εξ Αφρικής. Βέβαια οι αυτόχθονες Αμερικανοί είναι μερικές χιλιάδες. Με την βοήθεια του Χριστού οι Κονκισταδορες των Κολόμβων, Μαγγελάνων, Πιζάρων και άλλων αλχητράδων τους άλλαξαν την πίστη και σχεδόν τους εξαφάνισαν. Μετά άρχισαν το δουλεμπόριο και οι Αφροαμερικανοί είναι οι απόγονοι αυτών των δύστυχων. Τώρα παίρνουν το αίμα τους πίσω.

Αφρικανός

ο κάτοικος της Αφρικής αλλά και ο κατακτητής, ο νικητής των Αφρικανών

ΕΙΚΟΝΑ : Σκιπίων ο Αφρικανός

Αφρώδης οίνος

(It. spumante)

Συνηθίζουμε να χρησιμοποιούμε ανεξέλεγκτα το όνομα ελεγχόμενου τόπου παράγωγης Σαμπάνια, Καμπανίτης Οίνος. Για λογούς διαφημιστικής καμπάνιας σπάζουν ένα μπουκάλι καμπανίτη οίνου στην πλήρη νεότευκτου πλοίου κατά την τελετή ονοματοθεσίας και καθέλκυσης.

Συγγενικά - Ομόριζα αθερίνα

γ αύρος

ἀφύη [υ^Λ], ἡ (gen. pl. ἀφύων, ὄχι ἀφυῶν, Hdn.Gr.1.425.13),
Α. Τηγασιά από διαφορά ψάρια (πρβλ. αφρός), Epich.60,89,124, Ar.Ach.640, Hices. ap. Ath.7.285b; = μεμβράς, Hsch.; παρωνύμιο ἑταίρα, Ath. 13.586b: pron., ἀφύα πῦρ ἢ εἶδε πῦρ ἀφύη. 'αμ επος αμ εργον, το 'πες κι εγινε', Zen.2.32, Eust.1150.40.—Ησύχιος ἀφύων τιμή.

Henry George Liddell. Robert Scott

Αντιδάνεια

αντσούγια και αντζούγια

Η **αφύη** ήταν την ελληνιστική εποχή η σαρδέλα ή άλλο είδος μικρού ψαριού.

Στον δεύτερο σταθμό της ιστορίας της έγινε στα λαϊκά λατινικά ***apiu(v)a**.

Στα ιταλικά μεταμορφώθηκε σε **acciuga**.

Στον τελευταίο της σταθμό στα νέα ελληνικά η **αντζούγια** είναι το ψάρι γαύρος που διατηρείται σε άλμη.

2048.14

Παραδείγματα

110. Ἀφρός, Ἄχνη, Χνόος.

ἈΦΡΟΣ, οὐ (ὅ), d'ἀ pour ἀνω et φέρειν, parce que l'écume sur-
nage, *écume* en général : Ἀφρῶ μορμύροντα ἰδὼν, ἀνά τ' ἔδραμ'
ὀπίσσω, *Il. V, 599, dès qu'il voit gronder la vague écumante, il*
recule et s'enfuit. Περὶ τ' ἀφρὸς ὀδόντας γίγνεται, Il. XX, 168,
L'écume couvre ses défenses.

ἌΧΝΗ, ης (ή), de ἄ et ἔχω, proprement, chose sans consi-
stance ; se dit de tout objet léger qui voltige et s'éparpille,
comme la paille ou balle du blé qu'on bat ou qu'on vanne, les
parcelles d'eau ou gouttelettes dispersées dans l'air, etc. C'est
dans ce dernier sens, et non de l'écume de la mer, comme l'ont
fait tous les interprètes, qu'il faut l'entendre dans cette admi-
rable peinture homérique : Κύμα θαλάσσης χέρσῳ ῥηγνύμενον μεγάλα
βρέμει, ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας κυρτὸν ἔδν κορυφούται ἀποπτύει δ' ἄλδς ἄχνην,
Il. IV, 426, le flot de la mer mugit en se brisant sur le rivage,
puis se courbe sur les pointes des rochers, se redresse et vomit
une poussière humide.

ΧΝΟΟΣ, ου (ὅ), *ordure* qui s'amasse à la superficie et qu'on
enlève en essuyant ; Homère l'emploie en parlant de la mer :
Ἐκ κεφαλῆς δ' ἴσμηχεν ἄλδς χνόον, *Od. VI, 226, puis il essuie sur*
sa tête l'ordure de la mer.

Ποίηση

Εἰς τον ἀφρό της θάλασσας
ἡ ἀγάπη μου κοιμάται
παρακαλῶ σὰς κύματα
μὴ μου τὴν ἐξυπνάτε*

*) κατὰ δε τὴν ἐκδοχὴ τῶν σωφρονέστερων:
στον πάτο νὰ τὴν πάτε

Επτανησιακὴ παραδοσιακὴ καντάδα

καὶ τὰ χαράκια ὄντε χτυποῦ κι ἀφρίζουν ἓνα-ἓνα

Βιτσέντζος Κορνάρος - Ερωτοκριτος 306.102

Γαμοτράγουδο 750.18

Τὸ μουνὶ τὸ λεν Ἀλή
καὶ τὸν πούτσο Καραλή
Τὸ μουνὶ ὅταν **αφρίζει***
σαν καράβι ἀρμενίζει
τὰ πανιά τὰ ἔχει τρακάδα
καὶ τὰ τσαμαντάλια μαύρα.

*) Λόγῳ τῆς διεγερσῆς τοῦ γυναικειοῦ κολποῦ (αἰδοιοῦ) , οἱ βαρθολίνειοι ἀδένες παράγουν μιὰ
βλεπνῶδη ἐκκρίση ποὺ ἀποσκοπεῖ στὴν λίπανση τῆς εἰσόδου τοῦ κόλπου, τὸ φραστικὸ σχῆμα "ὅταν
αφρίζει" σημαίνει "ὅταν διεγείρεται". Εἶναι ἐπίσης γνῶστη ἡ παροιμία: "τὸ μουνὶ σέρνει καράβι".

Επομένως ὀρθότερο θὰ ἦταν

Τὸ μουνὶ ὅταν ἀφρίζει
τὸ καράβι τ[ο]' ἀρμενίζει (τὸ κάνει νὰ πλεύσει)

ΠΗΓΗ : <κλῖκ ἐδῶ>

Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis